A°. 1837. N°. 49.

JAVASCHE COURANT.

Woensdag, 21 *Junij.*

OFFICIEEL GEDEELTE.

Bij Koninklijk besluit van den 7den Januarij jl. no. 8, zijn tot Ridders der Orde van den Nederlandschen Leeuw, benoemd de majoor *R. B. G. de Vaÿnes van Brakell* en de eerste luitenant (thans kapitein) *W. C. von Schierbrandt*, beiden van het wapen der genie.

bij Koninklijk besluit van den 19den December 1836 no. 3, is aan den destijds met verlof in Nederland aanwezigen eersten luitenant der artillerie bij het leger alhier, *D. J. P. N. Gaÿmans*, als zoodanig, een eervol ontslag verleend.

Door Zijne Excellentie den Gouverneur Generaal is

BENOEMD:

Tot administrateur der tinmijnen te Blinjoe (residentie Banka), *H. N. Levijssohn*, thans adsistent-resident van Berbek (residentie Kediri.)

IN-OFFICIEEL GEDEELTE.

BATAVIA, *20 Junij 1837.*

Zijne Excellentie de Gouverneur Generaal van Nederlandsch Indië, is den 16den dezer, van de gehouden inspectie reis in de *Preanger Regentschappen*, in goeden welstand te *Buitenzorg* terug gekeerd, zeer voldaan over den staat, waarin de onderscheiden deelen van de dienst, aldaar zijn aangetroffen.

Door een ooggetuige, welke de meeste togten van den Gouverneur Generaal op deze reis vergezelde, is ons het volgende medegedeeld.

De inspectie heeft zich uitgestrekt tot de voornaamste gedeelten der regentschappen *Tjanjor*, *Bandong* en *Limbangan*, en had in het bijzonder betrekking tot de koffij-, rijst-, thee-, zijde- en indigo-kultuur, waarvan voornamelijk de beide eersten van zoo veel gewigt zijn voor het Gouvernement en de bevolking. Vele thans vruchten afwerpende koffijtuinen, werden door Zijne Excellentie in de gebergten doorkruisd. De rijst-kultuur werd allerwege uitgebreid bevonden. Een groot aantal nieuw aangelegde sawa-velden en nieuwe waterleidingen zijn in oogenschouw genomen. Het te veld staande gewas beloofde alom eenen rijken oogst, en waarborgt alzoo in dit jaar, tegen alle gebrek van dit voedingsmiddel, welk gelukkig vooruitzigt ten deele het gevolg is der lofwaardige pogingen van den Resident en der Regenten, om dezen tak van landbouw bevorderlijk te zijn en de bevolking in de middelen daartoe te ondersteunen.

De thee-plantagien te *Tjiseroepan* en te *Tjoemboeloeit*, benevens de thee-fabrijk te *Tjikadjang* zijn voorts bezocht geworden en de aangelegenheden dezer kultuur, zoo veel noodig, plaatselijk geregeld, in tegenwoordigheid van den Inspecteur derzelve en de verder betrokken ambtenaren.

De bevinding nopens de zijde-teelt te *Bodjo-Negara* en der indigo-kultuur te *Radja-Mandala*, leverde de overtuiging op, dat tot bevordering daarvan, al het mogelijke wordt aangewend.

Ook in andere opzigten scheen de Gouverneur Generaal voldaan, daar overal blijken werden aangetroffen van orde en bedrijvigheid en derhalve van een goed bestuur.

Op eenen berg nabij *Garoet* werd de *Telaga-Bodas* (het witte meer) bezocht, zich bevindende in eenen merkwaardigen krater en sterk door zwaveldeelen bezwangerd. Meer schoone voorstellingen der natuur werden in deze residentie bewonderd, vooral door diegenen der reisgenooten, voor welke dit schilderachtig gedeelte van *Java*, nog geheel vreemd was.

Op de terugreis van *Bandong* naar *Tjanjor*, deed de Gouverneur Generaal, van *Radja-Mandala*, een uitstap te paard naar de plaats, waar de rivier *Tjitarum* zich onder den grond verliest; door een woeste streek van bijna ondoordringbare bosschen, kwam men, na eenen marsch van anderhalf uur, aldaar aan; de rivier deelt zich hier in twee armen, waarvan de een in eene grot of spelonk inloopt, welke men met geene praauw heeft durven volgen, dewijl gezegd werd dat op een' kleinen afstand onder dezelve, eene sterke waterval plaats heeft, ongeveer een paal verder, komt de rivier, uit verscheidene openingen van den berg, met veel gedruisch weder te voorschijn en vervolgt alzoo haren weg.

Te *Tjanjor*, had eene plegtigheid plaats, welke veel indruk op de bevolking en vooral op derzelver Inlandsche hoofden scheen te maken. De Regent van *Soekapoera* onlangs overleden zijnde, werd zijn opvolger, op den *aloen-aloen*, plegtiglijk door den Gouverneur Generaal geinstalleerd, met eene toepasselijke aanspraak in de Maleische taal, door Zijne Excellentie persoonlijk uitgesproken, in tegenwoordigheid van al de Regenten en der voornaamste Europische en Inlandsche ambtenaren en ten aanhoore eener talrijke volks-menigte. Aan den nieuwen Regent werd tevens de acte van aanstelling overhandigd, na dat deze, ook in de lands-talen was voorgelezen, terwijl hem met nadruk werd voorgehouden de dure verpligting, welke hij alsnu zou op zich nemen. Hierna werd de Regent plegtiglijk beeëdigd en in het bezit gesteld der insigniën van zijn ambt. Aan onderscheiden mindere Inlandsche hoofden zijn vervolgens nieuwe titels toegekend, ter belooning van derzelver goede diensten. Eindelijk werden geschenken uitgedeeld aan de Regenten en eenige minderen. Dit geschiedde op den laatsten dag van het verblijf van den Gouverneur Generaal te *Tjanjor*, welke dag besloten werd door een diner, waarbij Zijne Excellentie, zoo wel aan den Resident en de Regenten, als aan de aanwezige Ambtenaren, Derzelver bijzondere tevredenheid te kennen gaf over de bevindingen in de *Preanger Regentschappen*, onmiddellijk waarop, de Regenten nog nader, in hunne taal, door Zijne Excellentie werden toegesproken, op eene wijze, welke bijzonder geschikt was om hen, gelijk een ieder, het afgeloopen bezoek ten hoogste te doen waarderen.

EUROPESCHE BERIGTEN.

NEDERLANDEN.

AMSTERDAM, *5 Maart.*

Men schrijft uit 's Gravenhage, dd. 4 Maart: Gisteren is bij de Tweede Kamer de aangekondigde zitting met gesloten deuren, in tegenwoordigheid van HH. Exc. de Ministers van Financien *ad interim* en van Buitenlandsche Zaken, gehouden. In deze zitting, welke ruim vier uren geduurd heeft, en weswege aan al de tegenwoordig geweest zijnde leden het striktste geheim is opgelegd, hebben de beide Ministers onderscheidene inlichtingen, zoowel betrekkelijk 's lands financien in het algemeen, als de thans aanhangige ontwerpen van wet meer in het bijzonder, gegeven, en voorts mededeelingen, omtrent de staatkundige aangelegenheden des lands, gedaan. Ook onderscheidene leden der Kamer moeten hun gevoelen over die onderwerpen hebben doen kennen. Sommigen verzekeren, dat de inlichtingen, welke omtrent 's lands staatkundigen toestand gegeven zijn, nog geenszins voor dit oogenblik de hoop doen ontstaan, dat dezelve weldra eene ontknooping zal naderen. Naar men verneemt, zullen er, ten gevolge der gehoudene zitting, eenige ligte veranderingen in de aanhangige wets-ontwerpen gebragt worden, welker aanneming, na de dienaangaande gegeven ophelderingen, niet twijfelachtig schijnt al mogt deswege dan ook nog eenige beraadslaging ontstaan. Heden zijn de bedoelde veranderingen in de afdeelingen der Tweede Kamer onderzocht geworden, en men ziet dienvolgens de beraadslagingen over de financiële wets-ontwerpen, in den loop der aanstaande week, te gemoet.

'S GRAVENHAGE, *5 Maart.*

Het Hof heeft gisteren den rouw voor vier weken aangenomen, ter gelegenheid van het overlijden van Z. M. Koning *Gustaaf IV* (gewezen Koning van Zweden).

'S GRAVENHAGE, *9 Maart.*

In de bijeenkomst der Tweede-Kamer van heden is de beraadslaging over de drie aanhangige financiële wetten geopend, te weten: 1°. omtrent de uitgifte van losrenten op een gedeelte der schuld ten laste der overzeesche bezittingen; 2°. ter voorziening in de volle rente-betaling der nationale schuld in 1837, en 3°. tot het toestaan van buitengewone uitgaven voor het loopende dienstjaar. Uithoofde van het naauw verband tusschen deze drie ontwerpen, wordt bepaald, dat de beraadslaging over dezelve gezamenlijk zal plaats hebben.

De heer *v. Rappard*, welke het eerst het woord voerde, heeft

in het bijzonder onderzocht, hetgeen in 't vorige jaar, omtrent de oost-indische schuld heeft plaats gehad, en het betreurd, dat voor het oogenblik het tijdstip verwijderd was, dat men tot eene verdere uitgifte der 4 pc., ad. 93 pc., kon overgaan. Er bleven nu slechts twee middelen over, om namelijk, of de 4 pc., met veel verlies te blijven uitgeven, of tot de creatie van eene nieuwe leening ad 5 pc. overtegaan. Hij geloofde, dat er niets beter kon worden gedaan, dan het voorgedragene ontwerp goed te keuren, doch hij heeft tegen den inhoud daarvan zelven nog verschillende bedenkingen gemaakt, die hem weerhielden, er zijne goedkeurende stem aan te hechten. Hij miste in hetzelve die duidelijkheid en eenvoudigheid, waardoor alle financiële maatregelen zich bij ons behoorden te onderscheiden; hij vreesde, dat het tot verwarring aanleiding zou geven. Er werden daarbij toch twee verschillende onderwerpen, namelijk eene schuld, om te voorzien in de voorschotten van het amortisatie-syndicaat, en tot intrekking van vroeger, ten behoeve der overzeesche bezittingen, aangegane geldleeningen, benevens de voorziening in de volle rentebetaling der nationale schuld, door de Oost, verward. De laatstgemelde som, van 9 millioen, was, in 1836, geheel van de 21 millioenen, voor de eerste onderwerpen beschikbaar gesteld, afgescheiden verklaard. Hij hield het er ook voor, dat het noodzakelijk was, die afscheiding te herstellen. Door de aanneming van het aanhangige ontwerp, creëerde men eene schuld, welker beschikbaarstelling nog geenszins bij de wet was toegestaan. Hij beschouwde het ook geenszins billijk en regtvaardig, om aan de houders der 4 pc. het voorregt te verleenen, om hunne effecten tot 93 ten honderd in betaling te kunnen geven. De intrekking der 4 pc. zou alzoo eene groote schade aan de schatkist toebrengen, want, tot de rentebetaling der 4 pc. zou slechts *f* 565,000, en voor die der 5 pc. *f* 651,000 vereischt worden. Hij keurde het voorgedragene stelsel te meer af, omdat daardoor geenszins het oogmerk, hetwelk men bedoelt, namelijk de geheele intrekking der 4 pc. schuldbrieven, zou worden bereikt, en alzoo de ingewikkelde staat van 's lands geldmiddelen al meer en meer zou toenemen. Het ware dus meer doeltreffend geweest, indien de regering den eenvoudigen weg had ingeslagen, om namelijk slechts eene geldleening van 5 ten honderd uitteschrijven, als wanneer al het in 1836 vastgestelde, onveranderd, in stand gehouden, en de uitvoering daarvan, slechts tot gunstiger tijdstip uitgesteld zou worden. Het waar belang des vaderlands scheen, zijns inziens, derhalve tegen de aanneming van de eerste voordragt te pleiten.

De heer *Verweij-Mejan* merkte aan, dat in een land en onder eenen regeringsvorm als de onze, het de pligt des volks-vertegenwoordigers was, waarheid, en niets dan waarheid te zeggen; maar dat desniettemin, zoodra de beraadslaging in eene openbare vergadering nog loopende onderhandelingen en ingewikkelde financiële belangen betrof, de grootste behoedzaamheid pligt was. In dien geest zou hij de bedenkingen voordragen, die hem tegen het 1ste ontwerp zouden doen stemmen. Met de wetten van 24 April 1836 was een nieuw tijdperk voor onze geldmiddelen geopend. Men had toen begonnen met een gedeelte onzer staatsschuld op de O. I. kolonien over te brengen; doch op geenerlei wijze bleek van eenige toestemming dier bezittingen, om dien last op zich te nemen, en eene treurige ondervinding had de kapitalisten geleerd, in hoeverre men bij leeningen op onderpanden kon rekenen. Deze en andere redenen waren oorzaak, dat het ten gevolge dier wet uitgegevene staatspapier op de beurs niet den koers kon bereiken van de vroegere schuld. De genoemde wet had echter ook zijne zeer gunstige zijde, die de spreker voor dezelve had doen stemmen; maar dat doel (de vermindering van de renten der staatsschuld van 5 op 4 ten honderd) was geheel gemist, en 'er moest dus op de wet van 24 April 1836 worden teruggekomen. Maar moesten daarom de 4 pc. aandeelen, welker opbrengst reeds gediend heeft, om het amortisatie-sijndikaat een deel zijner vordering af te betalen, door 5 pc. losrenten worden vervangen? Was het noodig, om de houders of koopers dier 4 pc. aandeelen voor hun, door de daling van den koers dier schuld-brieven, geleden verlies schadeloos te stellen, door hun dat papier weder tegen 93 pc. af te nemen? De spreker geloofde dit niet; dat papier was door sommigen voor 83 pc. gekocht; en op de amsterdamsche beurs waren geruchten in omloop geweest, volgens welke die aandeelen aldaar, door groote verkoopen van een buitenlandsch agent gedrukt waren, zoodat ook hier de vreemdeling in het spel was. De geheele vervanging van 4 door 5 pc. renten was, volgens den spreker, eene conversie zoo als zij slechts bij ons plaats had, eene conversie met vermeerdering van schuld. Hij zou zich tegen de wet verklaren, ook omdat hij niet geloofde, dat de groote kapitalisten de 5 pc. losrenten gretig zouden aannemen, en die kapitalisten stelden toch in dezen wezenlijk de wet. De spreker merkte te dezen opzigte aan, dat het thans de tijd was der geld-aristocratie, die oppermagtig besliste over voordragten van een aard als de onderhavige; — dat de beurs was geworden hetgeen eenmaal adel en geestelijkheid waren; dat hij hier mede niet b. v. de amsterdamsche beurs bedoelde, maarde beurs, het geldwezen, de groote geldmagten in het algemeen. Hij stemde tegen de wet, ook vermits hij de zekerheid niet had, dat de koers, waar tegen de 5 pc. losrenten zouden worden uitgegeven, niet al te nadeelig zou zijn; eene tweede misgreep zou hier erger zijn dan de eerste, en hij kon in gemoede tot dergelijke gevaarlijke proef zijne stem niet geven; hij had ten minste eenig gerustestellend woord gewenscht, omtrent voorbereidende maatregelen en voorzorgen nopens het gelukken der negotiatie, zoo als men in Engeland en Frankrijk in dergelijk geval zou gegeven hebben. Wat betreft de twee laatste ontwerpen, ook hierin miste de spreker de gewenschte eenvoudigheid, maar hij wilde de verantwoordelijkheid niet op zich nemen, om dezelve aftestemmen, omdat de goede trouw der vaderlandsche regering ongeschonden moest blijven, en omdat hij het zwaard niet plotseling aan onze krijgslieden uit de hand wilde helpen nemen; maar dat zwaard in de schaal der onderhandelingen wilde gelegd hebben. De vreemdeling moest zich overtuigen, dat Nederland niet door afmatting kon worden ten ondergebragt, hoezeer het ook smachte naar een billijk tractaat, dat de in 1830 geslagen wonden zou heelen.

De heer *van Nagell* verklaarde zich bezorgd over den staat der geldmiddelen, en zag met leedwezen, dat de inkomsten der overzeesche bezittingen, in plaats van tot het heelen van vroeger geslagene wonden, tot het dekken van buitengewone behoeften gebruikt werden. Tegen het ontwerp n°. 1 bragt de spreker verscheidene bedenkingen in. De volle rentebetaling, tot welke het tweede ontwerp betrekking had, beschouwde hij als een noodzakelijk kwaad; terwijl hij, daar de groote sommen, die bij het derde ontwerp voor het departement van oorlog zijn aangevraagd, hem niet volkomen geregtvaardigd toeschenen, zich, zijns ondanks, verpligt achtte, om tegen dat ontwerp te stemmen.

De heer *van Hemert* erkende, dat de aangevraagde credieten bij het derde ontwerp iets zeer bezwarends hadden, in weerwil der bijgevoegde verzekering, dat de daarvoor noodige gelden zonder nieuwe belastingen zouden kunnen worden bijeengebragt; maar behoedzaamheid vorderde voortdurend buitengewone wapeningen, en het lag buiten het bereik der regering, om aan den tegenwoordigen toestand een einde te maken. Ook de jongste, in geheim committé gegevene mededeelingen hadden den spreker in deze overtuiging versterkt. Er schoot dus niets anders over, dan de toekomst aftewachten, en inmiddels op zijne hoede te zijn. De ondervinding van alle tijden leerde, dat schijnbaar onbelangrijke omstandigheden, in de hand van het Albestuur, in den toestand van landen en volken eene geheele verandering kunnen te weeg brengen. De bedenking, dat de aangevraagde sommen voor het departement van oorlog te hoog zijn, kon de spreker niet genoegzaam beoordeelen; de regering was voor den goeden staat van defensie verantwoordelijk. Hij moest echter opmerken, dat men ook in Belgie dit jaar 43 millioen franken voor het handhaven van den staat van oorlog noodig had. Hij vraagde aan Z. Exc. den minister, of door de aangevraagde sommen van elf millioen bij de gewone begrooting en van *f* 10,603,400 bij de tegenwoordige wet n° 3 alle de kosten van oorlog voor 1837 gedekt zijn, en zou, bij een bevestigend antwoord, voor die wet stemmen.

De heer *van Swinderen* heeft voornamelijk het ontwerp betreffende de volle rente-betaling overwogen. Hij oordeelde, dat de getrouw geblevene provincien des Rijks niet verpligt waren tot de betaling der rente eener schuld, die niet meer de hare was. Desniettemin zou hij die betaling niet weigeren, uit aanmerking van de nadeelen, die daaruit voor 's lands crediet, en voor zoo vele gestichten van liefdadigheid, welke inzonderheid uit de renten van op het grootboek ingeschrevene kapitalen hunne inkomsten trekken, zouden voortspruiten. Hij drong intusschen aan op het verder wijzigen der krachtsinspanning naar mate van 's lands middelen, en op het beproeven van maatregelen, ten einde den zoo drukkenden staat van zaken te doen ophouden.

De heer *v. Dam v. Isselt* merkte aan, dat de toestand van den volksvertegenwoordiger, die het met Koning en Vaderland wel meent meer en meer moeijelijk wordt daar steeds nieuwe en zoo groote offers gevraagd worden. Over de twee eerste ontwerpen zou hij nu niet uitweiden, maar alleen over het derde. Opdat hem in de hitte der improvisatie geene uitdrukkingen zouden ontsnappen, waarover hij later leed kon gevoelen, zou hij ditmaal niet voor de vuist spreken, maar eenige op het papier gebragte bedenkingen voordragen. Het gebeurde sedert den afval van Belgie doorloopende, keurde de spreker de krachtige houding, die het bewind in de eerste tijden na dien afval heeft aangenomen, hoogelijk goed, en gewaagde hij van de roemrijke gebeurtenissen, die daarvan het gevolg zijn geweest. Maar de hoop, dat daardoor een einde aan de opofferingen der natie zou gekomen zijn, was geenszins bevestigd, en nu waren verwarring in de financien en een toestand, waarvan het einde niet te voorzien was, de vruchten van die opofferingen. De mededeelingen, die onlangs aan de Kamer gedaan waren, hadden hem dat enthusiasmus niet ingeboezemd, waarvan andere leden blijken hadden gegeven. Naar zijn inzien behoorde men de lessen der geschiedenis niet uit het oog te verliezen, en de krachten van Nederland te besparen voor tijden van gevaar, voor tijden, zoo als het Vaderland ze beleefd had, waarin vreemde heerschzucht ons aanrandde. Voorts beklaagde de spreker zich, dat de begrootingen der uitgaven en middelen jaarlijks werden goedgekeurd, zonder dat de bijzondere posten daarvan waren uitgetrokken; zulks leidde, met de beste bedoelingen, tot het verlaten van den grondwettigen weg. Zoo beschouwde hij het onderhavige ontwerp als eene bloote formaliteit, overmits ingeval hetzelve verworpen werd de benoodigde gelden buiten het bereik der Kamer lagen. Hij waarschuwde voor de droevige gevolgen van dergelijke handelwijze, en, ofschoon het hem zou verheugen, indien de toekomst zijne droevige vooruitzigten mogt logenstraffen, wilde hij niet, door de voordragt aantenemen, medewerken tot den ondergang des Vaderlands.

Den heer *Op den Hooff* achtte het eerste ontwerp aannemelijk, omdat het slechts van een tijdelijken aard was, en slechts werkte over een betrekkelijk klein deel der som, die bij de wet van 24 April 1836 beschikbaar is gesteld. Deze wet was daarom goed geweest, om dat zij eene regelmatige bijdrage uit de O. I. bezittingen vaststelde. Hij meende, dat de houders der 4 pc. aandeelen, door de onderhavige voordragt, geenszins zoo bevoordeeld werden, als een vorige spreker het had doen voorkomen, aangezien de inwisseling tegen 93 pc. gepaard ging met de verpligting, om aandeelen in de losrenten te nemen, welke ter beurze niet veel bijval schenen te zullen vinden.—De voordragt betreffende de volle rente-betaling zou hij weder aannemen, omdat de regering weder de middelen, om in die betaling te voorzien, voorstelde.——Ten aanzien der 3de voordragt merkte hij aan, dat hij eene opoffering van 21 millioenen voor den staat van oorlog thans onnoodig oordeelde, daar toch bij Belgie, hetwelk zoo groote voordeelen van den tegenwoordigen staat van zaken trok, het voornemen niet kon worden verondersteld, om Nederland aantevallen, noch onze regering, gebonden zijnde door het tractaat van 21 Mei 1833, een inval in Belgie kon willen. Hij meende derhalve, dat het vaderland zich, in dusdanige omstandigheden, niet behoorde uitteputten, maar de door eene bijzondere gunst der Voorzienigheid geopende nieuwe bron van inkomsten zich wezenlijk ten nutte moest maken.

De heer *Frets* heeft zich kortelijk voor de twee eerste ontwerpen verklaard. Ten aanzien van het 3de merkte hij aan, dat de Kamer, bij het aannemen der begrooting in December 1836 wist, dat er nog buitengewone oorlogskosten noodig waren; — dat de aanneming der tegenwoordige voordragt buitenslands zou doen zien dat Nederland steeds volhardt; om alles veil te hebben voor eene billijke scheiding, — en dat zulks wel eene opoffering waard is. In den loop zijner rede betreurde de spreker ten hoogste het onderteekenen van het tractaat van 21 Mei 1833. Voor het overige verklaarde hij, dat hij in een volgend jaar, onder gelijke omstandigheden, zijn zegel niet weder aan zulk eene buitengewone begrooting, als de onderhavige is, zou hechten.

De heer *Rengers* verklaarde zich tegen het 3de ontwerp; hij was geenszins overtuigd van de noodzakelijkhiid der gevraagde gelden, en oordeelde, dat de staat van overspanning moest ophouden.

De heer *de Bordes* heeft tegen het 1ste ontwerp verscheidene bezwaren in 't midden gebragt, als: dat de verhouding, die bij de wet van 24 April 1836 tusschen de onderdeelen der destijds aangevraagde 51 millioenen bestond, bij het eerste artikel van het onderhavige ontwerp is verbroken; — dat bij dit artikel sommen van zeer onderscheiden aard zijn vermengd; — dat het beter ware geweest, zoodanig eene leening te sluiten, dat de schuldvordering van het amort.-syndikaat geheel had kunnen worden afbetaald. Het 2de en 3de ontwerp zou hij aannemen, hopende, dat toch aan den te hoog opgevoerden staat van wapening en aan den onzekeren staatkundigen toestand spoedig een einde zou gemaakt worden.

De heer *Romme* heeft zich tegen de 3 ontwerpen verklaard. Hij merkte aan, dat, ten gevolge der volle rente betaling de staatsschuld nu reeds met omtreeks 64 millioenen is vermeerderd. Het toestaan van de hooge buitengewone oorlogskosten achtte hij onnoodig.

De heeren *Vijfhuis* en *Backer* hebben in gelijken zin gesproken, en inzonderheid op bezuiniging in het beheer van het krijgswezen aangedrongen.

De heer *Beelaerts* heeft de bedenking betrekkelijk de zamenvoeging der sommen van 21 en 9 millioenen in art. 1 der onderhavige wet A, als ongegrond bestreden. Ook meende hij, dat de zwarigheid, als of eenige toestemming der overzeesche bezittingen voor het bezwaren van derzelver geldmiddelen gevorderd zou worden, geheel en al streed met de grondwet, welke de geldmiddelen dier bezittingen voor geldmiddelen van den Staat verklaarde en alleen aan den Koning het opperbeheer daarover toekende. Voorts beschouwde hij de voortdurende volle rente-betaling als een pligt, — De gevraagde uitgaven voor den staat van oorlog achtte hij allezins noodzakelijk, ten minste hij wilde de verantwoordelijkheid voor derzelver weigering niet op zich nemen, te minder omdat de belgische gezagvoerders nog onlangs 43 millioenen franken voor den staat van oorlog hadden gevraagd, en bij die gelegenheid verklaard was, dat die sommen ook dienen moesten, om Holland desnoods op eigen grondgebied te bedwingen. Hij oordeelde derhalve, dat men dezerzijds voor een onverhoedschen aanval van Belgie op zijne hoede moest wezen. Voor het overige wees de spreker op den onzekeren staat van zaken in Europa in het algemeen, en in Frankrijk in 't bijzonder, alwaar een welgelukt schot van een sluipmoordenaar eene omwenteling, en daarbij plotseling, een algemeenen oorlog, kon te weeg brengen.

De heer *Kniphorst* is getreden in eene beschouwing van den staatkundigen toestand van Europa, en nam daaruit aanleiding tot het betoog, dat de staatkunde van Nederland vriendschappelijk en vredelievend behoorde te zijn. Hij ontveinsde echter tevens geenszins zijne bezorgheid over dien toestand, en verklaarde zijne stem te willen regelen naar de nader te ontvangen inlichtingen.

De heer *Luijben* heeft zich verklaard tegen de voortdurende volle rente-betaling en buitengewone oorlogskosten. Van de handhaving van het *status quo* voorzag hij niets dan de jammerlijkste gevolgen.

De heer *Repelaer* verklaarde, dat hem de noodzakelijkheid der aanhoudende groote uitgaven voor oorlog geenszins was gebleken. Ook behoorde het, zijns inziens, te blijken, waaruit die uitgaven zouden worden bestreden.

Na dat de bovengenoemde sprekers het woord hadden gevoerd is de beraadslaging geschorst tot heden avond.

In deze avondzitting der Kamer heeft de heer *Corver Hooft* het eerst het woord gevoerd. Hij begreep, dat, daar het krijg voeren in de tegenwoordige oogenblikken niet mogelijk is, en het onderhandelen geen goed gevolg oplevert, men zijne krachten tot den tijd van dadelijk gevaar behoort te besparen. Hem is voorgekomen, dat er nog middelen bestonden, om tot eene ontknooping der staatkundige geschillen, ook ten aanzien van Luxemburg, te kunnen geraken, en dat eene weigering van de oorlogscredieten een blijk zoude kunnen opleveren, dat de tegenwoordige stand der zaken der menigte onaangenaam was. Eene bedreiging, dat het de laatste maal zoude zijn, dat men het bewind de buitengewone middelen voor den oorlog toestond, achtte hij, zoo wel voor de regering, als voor de natie, hoogst ongeraden. — Hij verklaarde zich alzoo tegen de wet op het oorlogs-crediet.

De heer *van Alphen* verklaarde in 1836 niet te hebben gedeeld in de verwachting, welke men destijds ten aanzien van het welgelukken der financiële maatregelen koesterde, en had gaarne verlangd, dat de 4 pc. effecten buiten de operatien der losrenten waren gebleven, welke effecten in de daad nimmer in omloop zijn geweest. Hij verklaarde zich tegen het eerste ontwerp, en oordeelde het raadzaam, zich niet met het grootboek der overzeesche bezittingen te moeijen. Ten aanzien der oorlogsbehoeften verwachtte hij nadere inlichtingen, doch meende hij, dat het bestuur in elk geval behoorde te zorgen, dat de natie niet te zeer werd uitgeput.

De heer *Donker Curtius* heeft de eerste wet beschouwd als het onvermijdelijk gevolg van het mislukken der O. I. leening van 1836, en in de gegevene omstandigheden, als doeltreffend. De volle rentebetaling is hem mede, in het belang van den Staat, raadzaam voorgekomen, maar hij heeft niettemin er op aangedrongen, dat men niets zoude verzuimen, om eene eindschikking tot stand te brengen. Hij heeft niet ontveinsd, dat het bedrag van het oorlogscrediet hem zeer aanmerkelijk is voorgekomen; doch verklaard, dat, daar het bewind steeds toont 's Rijks krachten zoo veel mogelijk te willen besparen, 'er ditmaal zijne toestemming aantegeven.

De heer *van Asch van Wijk* heeft eenige bedenkingen geopperd tegen het opnemen van de 4 pCt. à 93 in de nieuwe leening, en in het algemeen de eerste voordragt beschouwd als eene nieuwe geldelijke verwikkeling. De volle rente-betaling is hem noodzakelijk voorgekomen, ter handhaving van het crediet. Ten aanzien van de oorlogs-credieten heeft hij de noodzakelijkheid doen gelden, om voor onze verdediging, ter handhaving van ons staatkundig bestaan, te blijven zorgen. Hij had gaarne eenige meerdere volledigheid in de opgave der regering, nopens de gevorderde strijdkrachten, gewenscht, als wel overtuigd, dat daardoor menige aanmerking vervallen zoude zijn. Naar zijn inzien, verkeeren wij in eenen toestand, in welken onze voorouders zich nimmer hebben bevonden. Zijlieden hebben Belgie steeds als eenen voormuur tegen Frankrijk gekend. Thans kan het niet anders dan als eene voorhoede van deze mogendheid worden beschouwd. De onafhankelijkheid van Belgie komt hem niet anders voor, dan als eene hersenschim, welke zal verdwijnen, zoodra de goede verstandhouding tusschen de twee mogendheden, naar welker voorschriften en bevelen dat land wordt geregeerd, zal vervallen. Het is hem voorgekomen, dat men derhalve de zaken welligt *voor het oogenblik* op eenen goeden voet zoude kunnen regelen, met zich op een verdrag met Belgie te verlaten, maar dat een dergelijk tractaat geenszins den noodigen waarborg van *duurzaamheid* zoude opleveren, en dat men zich, bij eenen terugkeer van Europa tot een beter begrip van volken-regt, op eenen beteren grond zoude bevinden, terwijl het *gedeeltelijk* aannemen van geslotene verdragen hem een valstrik toescheen, waarvoor men zich naauwkeurig behoorde te wachten. Hij erkende, dat de lasten, die ons door den belgischen opstand waren opgelegd, drukkend waren, maar meende tevens, dat men, bij den tijdelijken vrede, welks voortduring alleen van het wel of kwalijk gerigt schot van eenen sluipmoordenaar konde afhangen, onze middelen van verdediging niet mogt veronachtzamen, en verklaarde de verantwoordelijkheid niet te willen op zich laden, van tot dergelijk verzuim te hebben medegewerkt, immers zoo lang de Voorzienigheid middelen schenkt, om, zonder bezwaar der ingezetenen, daarin te voorzien. Voor het overige betuigde hij niet te kunnen deelen in de meening dergenen, die zich zoo veel goeds van eene eindschikking met Belgie voorstellen, als niet kunnende bevroeden, dat de man, die zich heeft kunnen laten overhalen om een troon te beklimmen, welke op oproer is gevestigd, en die omringd is door raadslieden, die dit oproer hebben aangestookt, eensklaps van zin zoude veranderen.

De heer *van Reenen* heeft eenige bedenkingen tegen het eerste ontwerp in het midden gebragt, doch zijne toestemming aan dezelve niet geweigerd. Ook de oorlogs-credieten zijn hem noodzakelijk voorgekomen.

De heer *de Jonge* heeft zijne vrees te kennen gegeven, dat, daar de 4 pCt, leening is mislukt, de onderneming, die er het uitvloeisel van is, niet beter zal gelukken, en had gewenscht, dat het Rijk liever eene gewone leening van 5 pCt. ten honderd had aangegaan. De volle rentebetaling is hem noodzakelijk voorgekomen, om dat een tegenovergesteld besluit het staatsbankroet, hetwelk men tracht te verhinderen, zoude bevorderen. Hij verklaarde echter, dat hij de voordragt zoude verwerpen, indien het hem bleek, dat het niet tot stand brengen eener eindschikking aan nalatigheid, verzuim of bijoogmerken van de regering mogt kunnen worden toegeschreven. Het oorlogscrediet is hem noodzakelijk, en niet bovenmatig voorgekomen; — niet, omdat hij zich door de belgische snorkerijen ver vaard laat maken, als wel wetende, dat de Belg veel gedruisch maakt, en weinig doet, maar omdat eene enkele vonk geheel Europa in vuur kan zetten, en men op alles voorbereid behoort te zijn. Zich ditmaal weder buigende voor de noodzakelijkheid, vereenigt hij zich gaarne met hen, die het bestuur smeeken, toch al die spaarzaamheid in acht te nemen, welke de staat der zaken slechts gedoogt, en geene gelegenheid te verzuimen, om aan het reikhalzend verlangen der natie te voldoen, en een einde te maken aan den tegenwoordigen staat van zaken. Hij vertrouwde dan ook dat, bijaldien zich die gelegenheid mogt voordoen, men dezelve, zonder zich te veel aan de fijngevoeligheid der diplomatie te bekreunen, zoude aangrijpen, en zich dezelve met die snelheid ten nutte maken, waarmede eens een groot minister een tractaat met ons sloot. » Het is waar (dus vervolgde de spreker) deze was een man van eer, op welks woord en daad men konde rekenen, en het is te hopen, dat de gewenschte regeling der zaken door eenen anderen *Temple* tot stand moge komen."

Z. E. de minister van Staat, ad interim met het bestuur der geldmiddelen belast, heeft de wetten verdedigd, en verklaard, deze taak met gemengde aandoeningen te vervullen, als optredende voor een man, die, door, den dood, te midden zijner werkzaamheden is weggerukt, en uitmuntte door zijne bewame behandeling van zaken; — doch aan den anderen kant, door eer en pligtgevoel gedrongen te worden, om, onder opzien naar boven, het van hem gevorderde, naar zijn beste vermogen, te volvoeren, en al die inlichtingen te zullen geven, welke de aard der zaak zal gedoogen.

Z. E. heeft in de eerste plaats betoogd, dat de creatie van de 24 millioenen losrenten noodzakelijk is, om den geregelden loop der zaken te verzekeren; — vermits de kassen van het amortisatie-syndikaat uitgeput zijn, en hebben moeten worden; — de bronnen, die men in 1836 heeft aangelegd, om in de behoefte te voorzien, niet werken, en men afdoende middelen bij de hand moet nemen, om eene noodlottige stremming te verhoeden. De minister heeft aangemerkt, dat er geene nieuwe schuld wordt gecreëerd, maar alleen zoude worden besloten tot eene wijziging van de bestaande, voor welke tijdelijk eene meerdere rente zoude worden verstrekt, die, bij het gelukken der 4 pc. leening, weder zal worden ingetrokken; — dat de rentebetaling dezer gewijzigde schuld almede

door den Staat wordt gewaarborgd, en onderworpen gemaakt aan de bepaling van de wet van 1836, dat deze schuld in 1839 in nadere overweging zal worden genomen, en dat alsdan zal worden bepaald, of de op het Rijk rustende waarborg kan worden opgeheven. Z. E. heeft doen opmerken, dat deze bepaling aanleiding heeft gegeven tot de verkeerde opvatting, als of de waarborg des Rijks slechts conditioneel was en met 1839 zoude ophouden. — Z. E. heeft gemeend, dat art. 6 der wet welligt eenigzins duister was, en aanleiding tot twijfel had kunnen geven, maar dat ook deze onzekerheid buiten de operatie der losrenten gelegen was, daar deze in tijd en wijle zouden worden ingetrokken, en dat hij zich gedrongen oordeelde, zulks te verklaren, ten einde het crediet van het nieuwe papier aan de beurs van Amsterdam te verzekeren. De minister heeft geoordeeld, dat eene rente van 5 ten honderd, beantwoordt aan den tegenwoordigen koers van het geld; — heeft bij herhaling verklaard, dat de waarborg des Rijks *onvoorwaardelijk* aan deze rentebetaling is verbonden, en dat men met grond mag verwachten, dat dezelve zal worden goedgekeurd en deelneming zal vinden.

Z. E. heeft gemeend, dat de bepaling, dat, bij de operatie der losrenten, de 4 pc. effecten tegen 93 pc. zullen worden aangenomen, geenszins onbillijk, maar billijk, regtvaardig en noodzakelijk is; billijk, omdat een groot deel der 4 pc. effecten is uitgegeven tegen een hoogeren koers, dan die [illegible] dag, en gegeven [illegible] aandrang, en ten einde [illegible] der schatkist; — regtvaardig, omdat de geldschieters geenszins de schade van het 4 pc. effect moeten lijden, nu er een 5 pc. voor wordt in plaats gesteld, en alzoo de slagtoffers worden hunner edelmoedigheid, — en noodzakelijk, ten einde hen uittelokken, om aan de nieuwe operatie deel te nemen.

Na de noodzakelijkheid te hebben betoogd, om bij de volle rentebetaling te blijven volharden, heeft de minister de oorlogscredieten verdedigd, en de behoefte doen gelden, om tegenover Belgie gewapend te blijven. Z. E. heeft verklaard, veel te hebben hooren spreken van den ongelukkigen staat, waarin het Vaderland verkeert, en den ondergang, waarmede hetzelve wordt bedreigd, maar intusschen te ontwaren, dat handel en nijverheid bloeijen; — dat de havens der koopsteden met schepen vervuld zijn; — dat de werkzame burger vooruit gaat; — dat de actien der handelmaatschappij steeds in prijs stijgen, en wat des meer zij. De minister oordeelde, dat al die bloei een gevolg was van het behoud der zelfstandigheid, welke het Vaderland, sedert den slag van Waterloo, de dagen van Hasselt en Leuven, en de verdediging van het kasteel van Antwerpen heeft verkregen. Hij erkende, dat de schuld vermeerderde, maar meende, dat ook dit in vroegere dagen, bij toenemende welvaart, is beleefd, en dat men, uit eene te groote vrees daarvoor, onze onafhankelijkheid niet ten prooi van de willekeur der mogendheden moest laten, terwijl het uit de gegevene openingen genoegzaam is gebleken, dat de regering geene middelen onbeproefd heeft gelaten, om tot eene, met 's lands eenen, zelfstandigheid bestaanbare schikking te ge[illegible]

De heer *van Dam van Isselt* [illegible] aangemerkt, dat men, bij onze natuurlijke middelen van verdediging, met minder kosten konde volstaan dan het verlangde bedrag, en dat op het tafereel van den binnenlandschen bloei, naar zijn oordeel veel kende worden afgedongen. — Hij heeft zich, uithoofde van de hoogst ongunstige toekomst, tegen de oorlogscredieten verklaard. De heer *Beelaerts* heeft met den minister ingestemd, ten aanzien van den bloei der koop- en binnensteden.

Het eerste ontwerp is met 37 tegen 14 stemmen *aangenomen*.

Tegen hebben gestemd de heeren *Schimmelpenninck*, *Luyben*, *v. Asch van Wijk*, *v. Nagell*, *Tromp*, *Romme*, *Kniphorst*, *de Jonge*, *v. Rappard*, *Verwey-Mejan*, *de Bordes*, *Warin van Alphen* en *Lemker*.

Het tweede, nopens de volle rentebetaling voor 1837, is met 41 tegen 10 stemmen *aangenomen*.

Tegen hebben gestemd de heeren *van de Mortel*, *Luyben*, *Ingenhousz*, *Romme*, *van Meeuwen*, *Tromp*, *Kniphorst*, *Cats*, *v. Dam*, en *v. Sytzama*.

Het ontwerp op de oorlogscredieten is met 31 tegen 20 stemmen *aangenomen*.

Tegen hebben gestemd de heeren *Backer*, *Schimmelpenninck*, *Luyben*, *Vijfhuis*, *Rengers*, *Nagell*, *Op den Hooff*, *Romme*, *Kniphorst*, *Repelaar*, *Sandberg*, *v. d. Star-Busman*, *Cats*, *Binkes*, *Corver Hooft*, *Warin*, *Gockinga*, *v. Dam*, *v. Sijtzama* en *Luzac*.

ADVERTENTIEN.

Op het Adsistent-Residentie kantoor te Poerwakarta, [illegible] ['s maands zal genieten. [illegible] en daartoe de geschiktheid bezittende, gelieve zich in persoon dan wel bij franco brieven te adresseren aan

POERWAKARTA, *Den Adsist.-Resident van Krawang,*
15 Junij 1837. A. BOTTER.

VENDU - DEPARTEMENT.

Op de vendutie van woensdag bij *J. Speet*, zal mede worden verkocht, eenige zeer fraaije pleeten likeur-, en olie- en azijn-zetjes, als mede eene partij beste Java koffij, bij kavelingen van eene pikol, en eene partij fraaije tafelkleeden.

—Op de vendutie van heden bij *J. Speet*, zal mede worden verkocht een bij, wege van executie, achterhaalde opstal, breeder vermeld in de Couranten van den 13den en 17den dezer no. 47 en 48, toebehoorende aan den inlander *Brahim*.

—Op de vendutie van 21 Junij bij *J. Speet*, zal worden verkocht een slaven meid oud 26 jaar, genaamd *Kimkoa* welke abusivelijk voor de vendutie van 22 Junij is geannonceerd.

—Op donderdag 22 Junij, zullen bij de ondergeteekenden worden verkocht de navolgende boeken: Valentijn bes[chrij]ving van Oost-Indie, Visscher over Japan, Raffles [his]tory of Java, Staatsblad van 1816 tot 1824, en Encycl[opedia] Britannica. E. S. VOUTE & C[o].

—De ondergeteekenden zullen mede nog op hunne ve[ndutie] van donderdag 22 dezer verkoopen, circa 170 pikols [illegible] eene partij speelgoed, leijen, eenige chinesche bo[illegible] eenige mandjes zeer goed geconserveerde gedroogde [illegible] len, eenige kistjes rozijnen, benevens een komplee[t] horlogiemakers gereedschappen. E. S. VOUTE & Co.

—Op de vendutie van donderdag 22 dezer, bij *E. S. V[oute] & Co.*, zullen mede nog verkocht worden 90 à 100 Ti[illegible] sche paarden, pas alhier aangebragt per de CAROLINA JA[illegible]

De vendutie zal precies ten half negen uren beginne[n].

—Op zaturdag den 24sten Junij 1837, zal te Me[illegible] Cornelis vendutie worden gehouden, van wagens en [illegible] die-paarden, wagens, bendies, differente huismeube[len] gebloemd-fluweel, wit linnen, russisch nankin, juwee[len] goud- en zilver-werken, en andere goederen meer; [illegible] mede boter, kaas, gerooktvleesch, hammen, europ[illegible] azijn, in vaatjes

VERKOOP VAN GOEDEREN.

Pro fisco. Verkooping op regterlijk gezag, in den [illegible] der maand Julij aanstaande, de dag nader te bepalen, door den vendu-meester dezer stede, ten overstaan e[ener] kommissie uit den landraad, bij wege van executie [illegible] den verkocht.

Een praauw TOOP, met diens toebehoorende, behoor[ende] aan den te *Baliebadong* woonenden chinees *Lie Tjiab*.

De gezworen exploiteur bij den landra[ad]
J. J. DINSBACH.

SOERABAIJA, *den 15den Junij 1837.*

—In den loop van de volgende maand, op een nade[r te] bepalen dag, zal door den ondergeteekende op publieke [ven]dutie zonder reserve worden verkocht, eene partij van [illegible] ellen echt goud gallon, uit de fabrijk van *Guillaume [van] den Broeke* te Amsterdam, van verschillende dimensien van ½ dm. tot 5 dm. breed, en van extra fraaije des[sins]. SPEET, qq.

—De ondergeteekende, heeft per de FACTORIJ en an[dere] pas aangekomen schepen, de volgende puik provisien [en] andere goederen ontvangen, als: beste roode tafelwijn, gelegde groentens, bestaande in: zuur-, bloem- en ro[ode] kool, anij- en spersieboonen, en andijvie, keukenzuren [illegible] biet, St. Jans-uijen, kappers en olijven, vru[illegible] abrikozen, peren, per[illegible] en pruimen, likeuren in halve [illegible] racao en anizette, maag bitter, ansjovis in stopflessc[hen] engelsche mostard, beste smirnasche vijgen in blikke[n en do]zen; engelsche provisien in blik, als: soup en bo[illegible] mocturtle, roasted beaf, veal, boiled en zalm, gedro[ogde] vruchten als: rozijnenpruimen, korenten, appelen en pe[ren] geperelde gerst, vermicellie, alkm. gort, vogelzaad, zoete[illegible] sche en komijne kazen, boter dubbeld fust, westphaal[sche] hammen, rookvleesch, best hollandsch ligt princessen [bier] op vaten, wijn-azijn in heele en halve ankers, idem manden van 24 kruiken, St. Julien van 1 en 2 d[o.] fleschen, madera wijn, salade-olie, spermacetie-kaar[sen] bessen jenever, champagne mousseux 1e. kwaliteit, r[ijn]wijn, als Forster en Liebfrauenmilch, seltzerwater in h[eele] en halve manden, jagtkruid, fraaije jagtgeweren met [illegible] en staal gemonteerd dubb. loopen, engelsche wagen[s,] bendij tuigen, fraaije bloemen naar den nieuwsten sm[aak] wit satijn enz. G. B. LILIENFEIN.

—Te bekomen bij *Veldman*, *Le Conge & Co.*, div[erse] bijouterien, blikken lakwerken met pleeten randen, d[ames] en kinder stroo-hoeden, kinder mutsjes, dames-, heeren[-, kin]der-kousen en sokken, opengewerkte en effen handschoe[nen] satijnen en everlaste dames schoenen, laarzen en scho[enen] voor heeren, echte engelsche bronzen tafel- en hang[lam]pen, kinder speelgoed, boonekamps bitter en diverse [pro]visien, alles pas ontvangen.

—Op eene nader te bepalen vendutie in de aanst[aande] week, zal worden verkocht, een zeer bekwame kok, naamd *Rejeb*; intusschen uit de hand te koop: adres[seren] lands drukkerij, sub. lett. S.

—Des ondergeteekendens landgoed Minting, bevattende heeren huis met de noodige bijgebouwen, door nabij[heid] en aangename ligging zeer geschikt om door den eig[enaar] permanent bewoond te worden. F. H. HAAS[illegible]

STERFGEVALLEN.

Heden overleed alhier de gewezen majoor der M[illegible] *Sjech Mohammad Soleiman Daud.*

Debiteuren en crediteuren worden verzocht om betali[ng en] aangifte heden binnen drie weken te doen aan de executeu[rs]
SJECH ABDUL RACHMAN MESS[illegible]
IMAM ACHMAT RADJAP.

BATAVIA, *9 Junij 1837.*

—We have this day received the melancholy intelli[gence]

(*Zie verder het Bijvoegsel*)

BIJVOEGSEL DER JAVASCHE COURANT.

Woensdag, 21 Junij 1837.

of the death of our excellent friend, *William Thompson* Esq. of Liverpool, and formerly our partner here.

He departed this life on the 27 December last after a protracted illness, much regretted by the friends about him there, as he no doubt will be, here, by those who are acquainted with his frank and benevolent disposition and the sterling qualities of his character.

THOMPSON, ROBERTS & CO.

BATAVIA, 15 Junij 1837.

—Op den 12den dezer, overleden *Ermenia Marcus*, gesepareerde huisvrouw van *Adam Pieters*. Debiteuren en crediteuren worden verzocht binnen drie weken, gerekend van heden aangifte of betaling te doen.

BATAVIA, *De testamentaire executeur,*
den 13den Junij 1837. C. DANIELS.

—Op den 14den Mei, alhier overleden de serjant-majoor geweermaker, *Johannes Brouwer*. Debiteuren en crediteuren adresseren zich aan de executrice

SOERABAIJA, TRIJNTJE CANNEGIETER,
den 15den Junij 1837. weduwe *Brouwer*.

NAGELATEN BOEDELS.

Degenen welke iets te vorderen hebben van, dan wel verschuldigd zijn, aan de boedels van wijlen *Petrus Johannes Toussaint Zannet* en *Helen Hunt*, weduwe van wijlen *John Nutting*, worden verzocht daarvan uiterlijk binnen den tijd van drie maanden, aangifte of betaling te doen, ter secretarie der wees- en boedelkamer alhier.

Namens het kollegie voornoemd.
De Secretaris. Bij ontstentenis
Het Lid,

SAMARANG,
den 13den Junij 1837. A. HOUTKOPER.

—De agenten der weeskamer te Benkoelen, roepen bij deze op crediteuren en debiteuren in den boedel van den op den 23sten April 1837, overledenen *John Richard Wyseman*, genoemd *Argus*, om binnen den tijd van zes maanden, opgave te doen, van hunne pretentien of schulden.

BENKOELEN, *De agenten voornoemd,*
19 Mei 1837. J. INTVELD.

—Degenen die iets te pretenderen hebben van, of verschuldigd zijn aan de boedels, van de alhier overleden chinesche *Go* [illegible], worden bij deze verzocht om aangifte, [illegible]

De agenten der wees- en boedelkamer,
JAWANA, J. D. PIETERS,
15 Junij 1837. [illegible]

—Krachtens vonnis van den Raad van Justitie te Samarang, dd. 5 dezer, worden de crediteuren in de insolvente boedels van wijlen *P. B. Deeve* en den bengalees *Leskrie*, opgeroepen om de hun toegewezen gelden, onder behoorlijke en sufficiente cautie de restituendo te komen ontvangen; zullende bij nalatigheid hunnerzijds, worden gehandeld conform artikel 17 van het provisioneel reglement op de administratie der desolate boedels in Nederlandsch Indië.

Namens de desolate boedelkamer.
De Secretaris. Bij ontstentenis.
Het Lid,

SAMARANG,
den 13den Junij 1837. A. HOUTKOPER.

—Krachtens autorisatie van den Raad van Justitie te Batavia, de insolvent bevondene boedel van wijlen *Jan Jurgen Lodewijk Sanberg*, in leven particulier persoon, ter verder beheer en vereffening aan den sequester en curator ad lites overgegeven zijnde, zoo worden door deze [illegible] een iegelijk die iets te vorderen hebben van, of verschuldigd zijn aan voornoemden insolventen boedel verzocht, daarvan binnen drie maanden, gerekend [illegible] aangifte of betaling te doen aan

Agenten van het sequestraat in de Residentie Bantam,
SERANG, A. J. VAN LAMEREN.
20 Junij 1837. H. VAN STENUS.

VERSCHILLENDE BEKENDMAKINGEN.

—De leden der loge La Constante et Fidèle, noodigen bij deze alle broeders geregtigden uit, om op zaturdag den 24sten dezer, des avonds ten [illegible] uur, met hen te vieren, het St. Jans-feest, in het gebouw der loge voornoemd.

Namens dezelve.
SAMARANG, *De Secretaris,*
den 12den Junij 1837. N. J. HEERE.

—De loterij van de ondergeteekenden zal als nu definitief op den 25sten dezer, worden getrokken in een der lokalen van de Societeit de Harmonie, en zal daarmede ten overstaan van den heer notaris *Buijn*, des morgens ten 8 uur van dien dag een aanvang worden gemaakt; wordende een ieder die als nog nalatig is gebleven in de betaling van zijn debet, verzocht voor dien tijd te komen voldoen, daar hij anders het regt zal verliezen om pretentie te kunnen maken op de prijzen of premien die zullen komen te vallen op zoodanige nummers welke onvoldaan zijn gebleven, terwijl daar door evenwel niet verminderd wordt het regt van de ondergeteekenden om daarvan betaling te vorderen zelf na de trekking. DE NIJS, BROWN & CO.

BATAVIA, *den 15den Junij 1837.*

—De bovenstaande loterij van de ondergeteekenden zal den 27sten, instede van den 25sten worden getrokken.

DE NIJS, BROUWN & CO.

LOTERIJ N°. 1.

De ondergeteekende verzoekt de heeren [illegible] van bovengemelde loterij, hunne onafbetaalde [illegible] voldoen aan een der heeren directeuren, zoo niet dan zullen de achterstallige nummers verkocht worden; terwijl diegenen die nog wenschen deel aan dezelve te nemen, verzocht worden zich spoedig te adresseren bij

THOMAS BAIN.

—De ondergeteekenden, hebben de eer den handel kennis te geven, dat zij ingevolge ontvangen procuratie van den heer *B. W. van Straten*, te Amsterdam, gemagtigd zijn, te verzekeren voor zeegevaar, op alle [illegible], [illegible]schappen, casco's enz., naar en van Nederland, [illegible] en den geheelen Indischen Archipel.

BATAVIA, S. VAN BASEL, TOE LAER & CO.
21 Junij 1837.

—De ondergeteekenden als daartoe gevolmagtigd, noodigen bij deze uit alle crediteuren en debiteuren, van den heer *Rob. Paul* en diens firma *Collings en Paul*, eerstgenoemden om binnen den kortst mogelijken tijd, opgave hunner vorderingen te doen, en laatstgenoemden om (ter voorkoming van geregtelijke vervolgingen), op het kantoor des eerst ondergeteekende, betaling te doen, van het door hun aan genoemden heer *Rob. Paul* en diens firma *Collings en Paul*, verschuldigde.

SOERABAIJA, H. BALE.
3 Junij 1837. J. MAJOR.

—Te huur met 1°. Julij, een huis en stal, op Molenvliet over het exercitieplein gelegen. H. J. DE WIT.

—Te huur om terstond te kunnen bewonen, een steenen huis, staande aan den nieuwen post-weg boven Mr. Cornelis, [illegible] de weduwe [illegible]

—De ondergeteekende advokaat en procureur, maakt bij deze bekend, dat hij zijn kantoor in de stad op den hoek van de Roe en buiten Nieuwpoort-straat, heeft gevestigd.

Mr. P. J. HOIJER.

—Te koop of te huur het huis op Kramat, toebehoorende aan *Linnenschmidt van Leffelt*.

THÉATRE FRANÇAIS.

Sous la direction de M. [illegible]

Vendredi 23 Juin 1837,

Dixième représentation [illegible] Abonnement.

[illegible] de

SANS TAMBOUR NI TROMPETTE,

Vaudeville en 1 acte.

LA CROIX D'OR,

Vaudeville en 2 actes.

LE MARIAGE EXTRAVAGANT,

Vaudeville-comique en 1 acte.

Vendredi 30 Juin 1837,

AU BÉNÉFICE DE MADAME *GAUTROT*,

PREMIÈRE PARTIE.

1°. Pot-Pouri de *Kuffner*, grand solo de violon, exécuté par M. ...... amateur. — 2°. Duo de la [illegible] de *Paër*, chanté par M. ...... amateur et Mme. *Gautrot*. — 3°. Concerto d'Alto, exécuté par M. *Gautrot*. — 4°. Grand Air des *Horaces et des Curiaces*, chanté par Mme. *Gautrot*.

DEUXIÈME PARTIE.

5°. Ouverture à grand orchestre, musique de *Mozart*. — 6°. Une première représentation d'*[illegible]* ou *l'Erreur d'un bon Père*, opéra, musique de *[illegible]*.

Prix du Billet, hors de l'abonnement: 5 florins.

On commencera à 7 heures précises.

POST-KANTOOR.

Het brievenpaket voor het schip *CLAUDIUS CIVILIS*, kapitein *Groen*, naar Amsterdam, zal morgen middag ten een uur worden gesloten.

BATAVIA, *den 20sten Junij 1837.* — *De postmeester,* VAN OVERMEER FISSCHER.

VERTREKKENDE SCHEPEN.

Vracht en passage naar Rotterdam, met het snelzeilend Ned. bark-schip *CATHARINA*, kapitein *F. Rietmeijer*, zullende in het begin der volgende maand van hier vertrekken, adres bij REIJNST & VINJU.

BATAVIA, *16 Junij 1837.*

—Vracht en passage naar Rotterdam, met het snelzeilend Nederlandsch schip *JONGE ADRIANA*, kapt. *C. F. Hempel*, hebbende aan boord een bekwamen scheeps doeter en is voorzien van goede inrigtingen voor den overvoer van passagiers, zullende in het begin der volgende maand, van hier vertrekken; adres bij REIJNST EN VINJU.

BATAVIA, *19 Junij 1837.*

—Passage naar Rotterdam, met het [illegible] bark-schip *WELTEVREDEN*, [illegible] *Lupcke*, bij [illegible] overvoer van passagiers, om in [illegible] de volgende maand van hier te vertrekken, te bevragen bij den gezagvoerder te Soerabaija, of bij J. VAN BASEL, TOE LAER & CO.

—For London, the first class British ship *HENRY*, *W. Walmsley*, Master, has superior accommodations for passengers, and will sail as above about the 23d instant; apply at the office of THOMPSON, ROBERTS & CO.

15 June 1837.

VERTREKKENDE PERSONEN.

[illegible] *toe Laer*, vertrekt naar China.

SCHEEPSBERIGTEN.

AMSTERDAM, *7 Maart.*

Het schip *de Resident Schimmelpenninck*, kapitein *Nannings*, van Amsterdam naar Batavia, is volgens brief van Deal van 28 Februarij, dien dag door de aldaar te huis behoorende loodsboot, *Gipsey*, schipper *Weston*, op de hoogte van Goodwindzand gepraaid, hebbende de voormaarsera, de begijnera, en de bramstengen verlooren, en schade aan de [illegible]ernst bekomen, zoo dat hetzelve geen bram- of kruiszeil konde voeren, hetzelve zette echter de reis voort, zonder eenige hulp te verlangen.

Volgens nadere berigten is het bovengemelde schip, den 2den Maart te Plijmouth binnen geloopen.

[illegible]

Doorgezeild.

Junij 14 — Eng. schip *Eliza Ann*, J. Poulson, van Sinkapoera den 11den mei, naar Bombaij.

Junij 16 — Ned. schip *Vloshandel*, H. H. Uil, van Rotterdam den 1sten maart, naar Batavia.

Junij 17 — Eng. schip *Hilda*, J. Lowthron, van Liverpool den 2den februarij, naar Canton. — dito schip *Falcon*, Middelmiet, van China den 1sten [illegible], naar London.

BATAVIA.

Aangekomen.

Junij 16 — Ned. schip *Carolina Jacoba*, Said Oemar Bafagie, van Timor-Koepang den 9den mei, passagier, de heer H. J. Poortenaar. — dito schoener *The Ingman*, [illegible], van Cheribon den 14den junij.

Junij 17 — Ned. brik *[illegible]*, W. H. Nash, van Cheribon den 16den junij. — dito schip *De Vrouw [illegible]*, H. Zoetelief, van Amsterdam den 28sten februarij. — dito schoener *Hapsoen*, Ho Nosiog, van Indramaijoe den 15den junij. — Zweeds. brik *Regina*, F. Bernster, van Rio-de-Janeiro den 6den april.

Junij 18 — Ned. schip *Neerlands Indie*, J. G. Veening, van Amsterdam den 14den maart, passagiers, de heeren M. H. Witbols Feugen en echtgenoot, J. H. Jongman, en de jonge jufvrouw Muller. — dito bark *Weltevreden*, J. C. F. Lupcke, van Rotterdam den 14den maart, passagier, de heer A. van der Ven. — dito schip *De Jonge Adriana*, C. F. Hempel, van dito den 19den januarij, met Zr. Ms. troepen, passagiers, de luitenants Meister, de Jong, de Beer, en de chirurgijn Weber. — dito bark *Neckerie*, F. A. Bunnemijer, van dito den 1sten [illegible] — dito bark *[illegible]*, [illegible] Lunel, van Benkoelen den 7den junij.

Junij 19 — Ned. schip *Claudius Civilis*, W. Groen, van Soerabaija den [illegible] dito, passagiers, de heeren Z. Schrooijensteijn, M. Hofland [illegible] jufvrouw Kimmel.

Junij 19 — Ned. schoener *Marzoek*, Sech Said Bin Abdulla Gasmie, van Cheribon den 16den junij. — Civ. schoener *Calijpso*, J. G. Prins, van Bonang den 1sten dito.

Vertrokken.

Junij 17 — Eng. brik *Jane*, H. R. Wilkenson, naar Sinkapoera, passagiers, de heeren M. F. Davidson en A. N. Shamier.

Junij 18 — Ned. bark *Diederika*, W. Muhldorff, naar Samarang. — dito brik *Ingsoen*, [illegible]ing, naar Rembang.

Junij 19 — Ned. bark *Jane*, W. Middleton, naar Indramaijoe.

SAMARANG.

Aangekomen.

Junij 9 — Ned. schip *Maastroom*, P. S. Schuit, van Batavia den 30sten mei.

Junij 10 — Ned. schoener *Joekodi Rachman*, Said Achmat Bin Sjech Alhabasie, van Palembang den 25sten maart. — Portug. brik *Brilhante*, F. H. Lanca, van Batavia den 24sten mei. — Ned. brik *Berkatanjer*, Bakier, van Palembang den 25sten maart.

Junij 11 — Ned. brik *Joeder Karim*, Said Salam Segaf, van dito den 30sten maart.

Junij 12 — Ned. schip *Flevo*, H. F. Amsberg, van Soerabaija den 9den junij, passagiers, de heer Van Steenbergen en zoon.

Junij 15 — Amerik. schip *London*, F. D. Brace, van Soerabaija den 13den junij.

Vertrokken.

Junij 10 — Ned. schip *Medora*, J. Bowie, naar Batavia, met Zr. Ms. troepen, passagier, de heer P. Dekker.

Junij 13 — Ned. schip *Vrouw Jeannette*, Jong Tjethou, naar Boend[illegible]

Junij 14 — Ned. bark *Joesoor*, Sech Oemar Bin Abdulla Bana[illegible] naar Soerabaija en Sumanap, met Zr. Ms. troepen, en 3 officieren.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, *7 Maart.*

Afloop der koffij-veiling, gisteren alhier gehouden door de Nederlandsche Handel-Maatschappij.

No.	1.	575	b.	Java	30½	a	31	c.	No.	32.	584	b.	Java	26	a	26½	
"	2.	247	"	"			30½	"	"	33.	391	"	"		-	26	"
"	3.	5955	"	"	33	-	33½	"	"	34.	2231	"	"	35	-	36	"
"	4.	503	"	"			28	"	"	35.	2601	"	"	28	-	28½	"
"	5.	5462	"	"	28	-	28½	"	"	36.	1163	"	"	32½	-	33	"
"	6.	7755	"	"	28	-	28½	"	"	37.	2276	"	"	31½	-	32	"
"	7.	1582	"	"	31½	-	33	"	"	38.	5791	"	"	28	-	28½	"
"	8.	3435	"	"	28½	-	29	"	"	39.	267	"	"		-	30	"
"	9.	2889	"	"	29½	-	30	"	"	40.	327	"	"		-	27½	"
"	10.	395	"	"			28	"	"	41.	677	"	"	28	-	28½	"
"	11.	2997	"	"	33	-	35	"	"	42.	469	"	"	29	-	29½	"
"	12.	1680	"	"	28½	-	29	"	"	43.	5744	"	"	28	-	28½	"
"	13.	4905	"	"	29	-	29½	"	"	44.	856	"	"	28½	-	29	"
"	14.	3965	"	"			27	"	"	45.	4687	"	"	28	-	28½	"
"	15.	1153	"	"	32½	-	33	"	"	46.	2927	"	"	28	-	28½	"
"	16.	1863	"	"	32½	-	33	"	"	47.	335	"	"		-	27½	"
"	17.	3022	"	"	27	-	27½	"	"	48.	3102	"	"	30	-	30½	"
"	18.	2599	"	"	27½	-	28	"	"	49.	6108	"	"	27	-	27½	"
"	19.	1005	"	"		-	30½	"	"	50.	5205	"	"	28	-	28½	"
"	20.	2286	"	"	30½	-	31	"	"	51.	820	"	"	44	-	46½	"
"	21.	2726	"	"	27½	-	28	"	"	52.	3972	"	Sum.	25½	-	26	"
"	22.	6579	"	"	30½	-	31	"	"	53.	898	"	"		-	25½	"
"	23.	1151	"	"	33	-	33½	"	"	54.	4879	"	"	25	-	25½	"
"	24.	1579	"	"		-	32	"	"	55.	3838	"	Java	28	-	28½	"
"	25.	2910	"	"	28½	-	29	"	"	56.	422	"	"		-	27½	"
"	26.	3080	"	"	27½	-	28	"	"	57.	3967	"	"	27½	-	28	"
"	27.	1478	"	"	31	-	31½	"	"	58.	2854	"	"	28	-	28½	"
"	28.	1666	"	"	27	-	27½	"	"	59.	4620	"	"	27½	-	28	"
"	29.	2416	"	"	28½	-	29	"	"	60.	402	"	"		-	26½	"
"	30.	2179	"	"	28½	-	29	"	"	61.	7257	"	"	28	-	28½	"
"	31.	134	"	"			31½	"	"	62.	903	"	"	47½	-	49	"

Alles werd tot bovenstaande prijzen grif verkocht.

ROTTERDAM, 10 *Maart.*

Voor koffij bestaat tot veilingsprijzen nog goede vraag, er is echter voor het moment niets disponibel, voor enkele kavelingen heeft men eene kleine winst besteed.—Thee zonder verandering.—In ruwe suiker hebben in de laatste dagen nog al tamelijk belangrijke verkoopen plaats gevonden, zijnde successivelijk 700 krand. en can. grijze Java suiker a *f* 34, 160 k. wit Bahia a *f* 36½, 125 k. Bahia Moscovaden a *f* 26½ en 300 k. blond Havana a *f* 34½ nieuwe conditie omgezet geworden en blijft de vraag levendig. De ordinaire soorten Melis zijn stil, daarentegen vindt alles wat in de fijnere kwaliteiten benevens kandij aan de markt komt, gereden aftrek; onze markt, is schaarsch [illegible] Specerijen in afwachting der aanstaande veiling der [illegible] Verwhout schaarsch en dien ten gevolge zonder handel; [illegible] Banca tin is bij circa 300 blokken het laatst met *f* 50 betaald geworden en zijn er zelfs tot dien prijs geene verkoopers meer te vinden.

AAN- EN UITVOER te BATAVIA, van den 16den tot en met den 19den Junij 1837.

AANVOER.

Van *Rotterdam*, met de Ned. bark *Catharina*, *Rietmeijer*.
[illegible] kt. laken, 100 [illegible] loodwit, 100 keld. lijnolie, 32 kn. bladkoper, 24 do. manufacturen, 1482 stv. en 31 bs. ijzer, en diverse dranken en provisien, *Reijnst en Vinju*.
3 kn. medicijnen, *Diemont*.
27 do. manufacturen, *Vidal en Co.*

Van *Timorkoepang*, met het Ned. schip *Carolina Jacoba*, *Said Oemar*.
24½ pic. was, 256½ do. sandelhout, 107 st. paarden, 28 katt. karet, 199 kg. lijnwaden, 50 pic. gambier, 1 bl. penneschagten, *Order*.

UITVOER.

Naar *Sinkapoera*, met de Eng. brik *Jane*, *Wilkenson*.
995 pic. rotting, *Wilson*, *Smith en Co.*

SCHEPEN IN LADING TE BATAVIA.

NAAR	SCHEPEN		KAPITEIN	AGENTEN.
Benkoelen,	Ned. schoen.	Hong Goan,	*Thee Tengsang.*	*Thee Tengsang.*
Japan,	" schip	Twee Cornelissen,	*Veenstra.*	*van Basel, toe Laer en Co.*
London,	Amer. "	Henrij,	*Wilmsly.*	*Thompson, Roberts en Co.*
China,	" "	Asia,	*Colliven.*	*Paine, [illegible] en Co.*

De Directeur van 's Lands Drukkerij herrinnert bij deze de inteekenaren op de Javasche Courant, *dat hun loopend abonnement met den laatsten dezer maand geëindigd is, en dat zij, verlangende met hetzelve voort te gaan, en geene vertraging in de afzending te ontmoeten, verzocht worden, om den inteekenings-prijs voor de tweede zes maanden van het loopende jaar, zijnde de somma van f 20, voor den 1sten Julij aanstaande, aan 's Lands Drukkerij te doen geworden, of voor, zoo verre zij zich buiten Batavia bevinden, een bewijs intezenden, dat ten dien einde gezegde som door hen in 's Lands kas is gestort.*

BREST VAN KEMPEN.

BATAVIA, *2 Junij 1837.*

Gedrukt te BATAVIA *ter* LANDS-DRUKKERIJ.